

Goedkoper dan goed is

Eva Cleven onderzoekt in De prijsknaller samen met Ersin Kiris de werkelijke kosten van bepaalde producten. In het nieuwe consumentenprogramma van KRO-NCRV proberen ze erachter te komen hoe die zo goedkoop kunnen zijn.

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: STIJN GHIJSEN, SHUTTERSTOCK

Het zijn dure tijden. De inflatie is in jaren niet zo hoog geweest. Daarbij hebben veel mensen minder, of soms helemaal geen inkomen. Dus gaan we op zoek naar koopjes. Een flesje wijn voor 3 euro, een pond koffie voor nog geen 2 euro. “Wij Nederlanders letten sowieso al graag op de kleintjes”, zegt Eva Cleven, die samen met Ersin Kiris (bekend van *Keuringsdienst van waarde*) *De prijsknaller* presenteert. “Ik wil zelf ook niet te veel voor een product betalen, maar wie een beetje nadenkt weet dat sommige producten helemaal niet zo goedkoop kunnen zijn.”

In het programma gaan ze daarom op zoek naar de werkelijke prijs van alle-daagse producten. In elke aflevering behandelen ze er een. Een product dat we massaal gebruiken zoals melk, wijn en koffie, maar ook kleding en elektronica. “Hoe kan het dat de ene koptelefoon honderden euro's kost en de andere maar 99 cent? Is er werkelijk zo'n groot kwaliteitsverschil of is er misschien iets dat we niet weten? We kwamen erachter dat achter veel producten 'externe' kosten zitten. Daaronder worden bedragen verstaan die niet in

de kostprijs van het product zijn doorberekend, omdat winkels en fabrikanten ze liever niet vermelden. Zoals de impact op het milieu door luchttransport en de gevolgen voor de arbeiders die het product maken.”

WIJN

In Frankrijk bezocht Cleven twee verschillende wijnboeren. Een van hen produceert goedkope supermarktwijn, de ander biologische wijnen. “Ik had een romantisch beeld van wijn maken. Met de hand geplukte druiven fijnstampen in een grote bak, waarbij het sap wordt opgevangen en rijpt in houten vaten. Maar in de 'goedkope' wijngaard gebeurde het oogsten en wijn maken allemaal machinaal.”

Met eigen ogen zag ze hoe in deze 'goedkope' wijnsector enorme hoeveelheden pesticiden worden gebruikt om de opbrengst te verhogen en de kosten te drukken. “Dat heeft grote gevolgen voor de mensen in deze industrie. Ze lijden aan allerlei vormen van kanker en aan parkinson. En doordat de bodem verzadigd raakt door het gif, groeit er op een gegeven moment niets meer. De kosten van deze excessen worden niet meegenomen in de prijs van deze wijn.”

Bij de biologische wijnboer zag ze dat het ook anders kan. “Hij moet niets hebben van pesticiden en gebruikt alleen biologische bestrijdingsmiddelen. Hij gaat bewust om met zijn land en arbeiders. Gevolg is wel dat hij een veel kleinere opbrengst heeft en dat zijn wijn al gauw een paar tientjes per fles kost. Ja, dat is veel geld. De meeste mensen zijn niet gewend én niet in staat dat voor wijn te betalen.”

KLEDING

Met Ersin Kiris stuitte ze op meer schokkende feiten van ons consumptiegedrag. “Ik ben zelf veel met kleding bezig. Een deskundige vertelde ons dat de gemiddelde Nederlander zo'n honderdvijftig kledingstukken in zijn kast heeft, van ondergoed tot truien. Vijftig daarvan worden gedragen, vijftig niet en vijftig belanden 'bewust' in een textielcontainer. Voor het goede doel, denken we. Maar die kleding wordt doorverkocht aan Afrikaanse landen. Ersin zag daar enorme bergen kleding die niemand hergebruikt. De kwaliteit is namelijk te slecht door de goedkope productie in landen als Bangladesh.” Zelf koopt Cleven al jaren bewust tweedehandskleding, en dat zou iedereen

'Wie vraagt zich af waarom een pak koffie zo goedkoop is? We willen gewoon een bakkie pleur'

vaker moeten doen, vindt ze. Maar er zijn meer manieren om zuiniger met producten om te gaan. "Ik woon in een boerendorpje. Elke boerderij heeft een heggenschaar. Dat zijn honderd heggenscharen die hooguit eens in de paar maanden worden gebruikt. Waarom delen we niet? Niet iedereen knipt zijn heg toch op hetzelfde moment?" Al met al is ze zich 'rot geschrokken' van hun bevindingen. "Het stemt me best somber. Als consument worden we voor de gek gehouden. Wie vraagt zich nu af waarom een pak koffie zo goedkoop is?

We willen gewoon een bakkie pleur. Maar waar komt dat bakkie vandaan? Wie profiteren ervan? Niet die arme koffieboeren die het op een plantage aan de andere kant van de wereld onder slechte omstandigheden produceren." Ze hoopt dat kijkers na het zien van *De prijsknaller* bewuster gaan winkelen. "Dat ze niet hun kop in het zand steken en denken: zo, ben ik even goedkoop uit. Vraag in een wijnhandel ook eens naar een fles biologische wijn. Zelf drink en koop ik alleen nog maar dat. Dan

drink ik maar wat minder. Dat voelt voor mij zo veel beter. Ik hoop dat anderen het ook zo ervaren."

[DE PRIJSKNALLER | VRIJDAG | NPO 3 | KRO-NCRV | 20.25]

